

por Helena O'Callaghan García

Aharon Appelfeld

visita Barcelona amb motiu de la publicació de la seva novel·la *Flors d'ombra* (Club Editor), per primera vegada en català

Aharon Appelfeld va néixer l'any 1932 a Czernowitz, antiga Romania, ara Ucraïna. L'any 1959 va començar la seva carrera literària amb la publicació de poesia. La seva obra és coneguda mundialment com una de les més profundes reflexions sobre l'Holocaust, i ha estat lloada arreu per la crítica i els lectors.

Ha presentat a Barcelona la seva novel·la *Flors d'ombra*, editada per Club Editor i traduïda al català per primera vegada per l'Eulàlia Sariola. Maria Bohigas, al capdavant de l'editorial, ens diu: "en traduirem més el 2010... La voluntat de l'editorial és introduir al català alguns dels escriptors més importants de la tradició jueva".

El seu rostre és amable i gentil. Un rostre que s'il·lumina amb un somriure obert. Ningú diria que aquest avi polit i encantador ha viscut l'horror nazi en carn i ossos, i ha sabut transmetre i reciclar l'infern de la 2ª Guerra Mundial en saviesa per a tot aquell que s'apropi a la seva obra. Amb 44 llibres publicats, Appelfeld afirma amb bon humor "i només he fet que començar"...

© Blai Tomàs

"Tot el que els explicaré és perquè entenguin millor aquest llibre. En aquesta novel·la trobareu la meua experiència però com a base de la ficció. En això consisteix la llibertat de l'escriptor, en crear a partir de les seves vivències.

Sóc jueu, vaig néixer fa molts anys allà pel 1922 en un petit i preciós poble anomenat Czernowitz. La meitat de la seva població era jueva.

La meua família pertanyia a l'alta burgesia, lliberal, però no es considerava jueva sinó europea. Erem el que s'anomenava jueus assimilats. El primer record del que tinc memòria és la gran biblioteca de la casa dels pares, el seu silenci acollidor, i la meua família envoltant-me.

En aquesta novel·la trobareu la meua experiència però com a base de la ficció. En això consisteix la llibertat de l'escriptor, en crear a partir de les seves vivències

Quan tenia vuit anys, estava de vacances al camp amb els meus avis. Els alemanys van envair la zona i el mataren. També van matar la meua mare. Així va començar la meua odissea. El nen de casa rica es va convertir en orfe.

Em van enviar al camp de concentració. Nens i dones malalts... Tots morien de fam i de tifus. Era l'any 1941, els camps encara no estaven electrificats i vaig decidir escapar sol a mitja nit.

Camps a través, vaig arribar a casa d'uns campe-

rols i els vaig demanar que em donessin qualsevol treball. Ningú sospitava que fos jueu, els meus ulls eren blaus i era ros, però ningú m'acceptava. Qui podia voler a un nen de vuit anys? Vaig arribar a creure que em moriria quan una dona jove em va acceptar, em va acollir a casa seva. La cabana era una petita cambra plena de fotografies d'artistes a les parets. El meu treball consistia en netejar-la, atendre la vaca i fer-li els encàrrecs. Jo em preguntava qui era aquella dona.

Al capvespre va arribar un camperol. Es van abraçar, es van petonejar i se'n van anar junts al lliit. Després d'una hora, va arribar un altre camperol i va passar el mateix. I després un altre més.

I jo, un nen de casa burgesa i ben educada, em trobava amb gent nua davant meu. Vaig comprendre on era, i em vaig espantar.

Els matins netejava i feia els encàrrecs, però cada nit arribaven els camperols i amb ells les baralles si no portaven els diners que ella els demanava.

Arribà l'hivern i els clients van deixar de venir, i ella i jo ens vam quedar sols. Llavors em va començar a fer confidències sobre la seva vida en una altra ciutat. Allà, els seus amants eren estudiants que sí sabien com s'havia de tractar una dona. M'hagués agradat explicar-li que jo era jueu, però era massa perillós.

Així van passar prop de sis mesos. Fins una nit en la que un dels seus clients em va agafar violentament cridant-me jueu maleit. Pensava que em

mataria o que em denunciaria als alemanys, així que me'n vaig anar. Sol altre cop, vaig arribar als afores d'una aldea on vivien els bojós, les prostitutes i els criminals. Segurament el destí ja havia decidit que seria escriptor i em proporcionava una bona escola de formació. En aquell petit poble vaig viure prop de dos anys.

L'hebreu és un llenguatge precís, objectiu, el llenguatge que es corresponia amb la meua experiència

El 1945 va acabar la guerra. Jo encara no tenia dotze anys però tenia ja l'experiència d'un vell. El 1946 vaig arribar a Israel completament sol. Jo em preguntava: Què faig aquí? La meua llengua materna era l'alemany però, com podia parlar l'idioma dels assassins?

Vaig decidir aprendre hebreu tot copiant capítols de la Bíblia. Cada nit en copiava un. A mà, sentint les lletres. L'hebreu és un llenguatge precís, objectiu, el llenguatge que es corresponia amb la meua experiència. Aquesta no es pot transmetre sentimentalment. La frase curta és l'instrument adequat. Tinc molta sort de disposar de l'hebreu. És el millor instrument per transmetre les meues experiències.

Vaig viure la vida i la mort. També l'amor. A dia d'avui he escrit quaranta-quatre llibres, però només és el principi."